

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów »W kierunku silnego i zrównoważonego unijnego sektora alg«”

(COM(2022) 592 final)

(2023/C 228/18)

Sprawozdawca: **Zsolt KÜKEDI**

Wniosek o konsultację	Komisja Europejska, 8.2.2023
Podstawa prawna	Art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Decyzja Zgromadzenia Plenarnego	27.4.2023
Podstawa prawna	Art. 52 ust. 2 regulaminu wewnętrznego
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Rolnictwa, Rozwoju Wsi i Środowiska Naturalnego
Data przyjęcia przez sekcję	13.4.2023
Data przyjęcia na sesji plenarnej	27.4.2023
Sesja plenarna nr	578
Wynik głosowania	
(za/przeciw/wstrzymało się)	147/0/1

1. Wnioski i zalecenia

1.1. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) z aprobatą przyjmuje komunikat Komisji zmierzający do stworzenia silnego i zrównoważonego sektora alg w UE. Algi mogą na wiele sposobów przyczynić się do łagodzenia skutków zmiany klimatu, do zrównoważonego żywienia szybko zwiększającej się ludności świata oraz do zrównoważonego zaopatrywania jej w energię.

1.2. Wśród europejskich obywaterek i obywateli zdania na temat alg są podzielone. W szczególności na terenach sąsiadujących z zanieczyszczonymi wodami namnażanie się alg uznaje się za powód do niepokoju. Jednocześnie algi są też postrzegane jako możliwe rozwiązanie problemów wielu krajów, częściowo dzięki innowacjom europejskim. EKES wskazuje, że w kontekście tworzenia sektora alg należy budować zaufanie do produktów z alg i zwrócić większą uwagę na ich bezpieczeństwo.

1.3. EKES stwierdza, że w komunikacie nie podkreślono wystarczająco wyraźnie możliwości wykorzystywania jako żywności alg uprawianych w środowisku słodkowodnym. Ponadto dotyczy to siłą rzeczy nie tylko alg pozyskiwanych ze świeżej wody słodkiej, lecz także alg wydobywanych z wód słodkich dotkniętych eutrofizacją, wykorzystanych wód leczniczych oraz ścieków, gdzie można je wykorzystywać do celów środowiskowych lub energetycznych. Ten ogromny, lecz niedostatecznie spożytkowany zasób powinien służyć rozwojowi Europy, a w szczególności obszarów wiejskich UE.

1.4. Makroalgi w wodach przybrzeżnych mogą przynosić dodatkowe dochody przedsiębiorstwom rybackim. Ich ekstrakowanie ogranicza eutrofizację i może generować cenne produkty i usługi ekosystemowe, m.in. dzięki tworzeniu nowych siedlisk dla niektórych gatunków. Sektor makroalg słodkowodnych dopiero zaczyna się rozwijać i powinien zostać uwzględniony w przyszłych dokumentach programowych.

1.5. W UE ciągle uprawa mikroalg jest możliwa głównie w zamkniętym reaktorze, co wiąże się z ogromnym zapotrzebowaniem na kapitał. Jest ona jednak bardzo wydajna i pewna, o przewidywalnej jakości. Uprawa mikroalg jest również możliwa w wodach słodkich i jeziorach w południowej Europie.

1.6. Dla niektórych państw członkowskich pozbawionych wybrzeża morskiego (np. Węgry, Czechy i Słowacja) produkcja mikroalg stanowi praktycznie jedyną dostępną opcję. Jednocześnie niektóre z tych krajów cechują się wysokim poziomem wiedzy naukowej i technologicznej, którą należy wykorzystać podczas tworzenia europejskiego sektora alg.

1.7. Makroalg i mikroalg, które oferują szeroki wachlarz możliwości, mają odmienne cechy i pociągają za sobą różne skutki oraz potrzeby regulacyjne, nie powinno się traktować jednakowo. EKES rozumie, że w komunikacie zachowano rozsądną równowagę między makroalgami a mikroalgami, zaleca jednak, by rozważyć, w jaki sposób słodkowodny segment sektora alg mógłby przynieść korzyści niektórym państwom członkowskim (tym pozbawionym wybrzeża morskiego). Zaleca przyjęcie bardziej zrównoważonego i zintegrowanego podejścia do powiązanych sektorów, wyraźne rozróżnienie kompetencji UE i kompetencji państw członkowskich oraz ewentualną ochronę rynku wewnętrznego przed tanimi produktami importowanymi.

1.8. Zaopatrzenie w żywność w Unii Europejskiej nie stanowi jeszcze problemu, inaczej niż to się dzieje w przypadku dostępności i cen energii (pod względem zarówno produkcji, jak i importu), nawozów i składników pasz bądź w przypadku wzrostu ilości odpadów organicznych oraz zmniejszenia powierzchni gruntów ornych. Technologie mogące ogólnie posłużyć do rozwiązania tych naglących problemów, włączając w to produkcję i eksploatację alg, zasługują na mocne wsparcie.

1.9. EKES stwierdza, że w komunikacie dostrzega się ogromny potencjał gospodarczy alg, jednak ich uprawa przedstawia teoretycznie jeszcze większy potencjał, a zatem jest w stanie sprostać rosnącemu zapotrzebowaniu. Fundusze europejskie można jednak przeznaczać wyłącznie na realne i zrównoważone rozwiązania gospodarcze, toteż EKES wnosi, aby Komisja zwróciła szczególną uwagę na efektywność ekonomiczną produkcji alg oraz na wymiar środowiskowy i społeczny.

1.10. Tworząc przemysł alg, należy zgodnie z propozycją EKES-u promować wiedzę i świadomość na temat tego nowego sektora z myślą o jego akceptacji przez społeczeństwo i rynek. Dlatego EKES zwraca się do Komisji Europejskiej, aby na ten proponowany środek położyła szczególny nacisk za pomocą reprezentatywnych ankiet, planów działania dla poszczególnych krajów oraz poprzez włączenie, a nawet ustanawianie, organizacji branżowych.

1.11. EKES zaleca, by Komisja Europejska, zainteresowane państwa członkowskie i sektor alg rozważyły następujące propozycje dotyczące utworzenia sektora alg:

- włączenie produkcji alg do istniejących łańcuchów wartości rolnych produktów spożywczych, pasz oraz surowców przemysłowych i energetycznych,
- w komunikacie należy położyć większy nacisk na produkcję alg słodkowodnych,
- rozpoczęcie procesu normalizacji obejmującego wszystkie algi, który mógłby uwzględniać również opracowanie zintegrowanej strategii w zakresie produktów pochodzenia morskiego,
- w oparciu o najlepsze praktyki administracyjne – położenie kresu fragmentacji prawodawstwa i rozszerzenie wzorów zezwoleń także na algi,
- ujęcie różnorodnych gatunków alg w unijnym katalogu żywności,
- wyeliminowanie luk w wiedzy technicznej, technologiach i innowacjach za pomocą ambitnego programu finansowania badań naukowych w perspektywie krótko- i średnioterminowej,
- utworzenie banków materiału rozmnożeniowego alg, finansowanie ich działalności oraz zapewnienie dostępności surowców w rozsądnych cenach dla producentów alg i na potrzeby projektów badawczo-rozwojowych,
- należy dokonać przeglądu ekonomicznych aspektów produkcji i potencjalnych zastosowań, aby stworzyć rentowny sektor alg; rynek wewnętrzny trzeba chronić przed tanimi produktami importowanymi.

1.12. EKES wzywa instytucje UE, aby zaczęły traktować kwestię wody priorytetowo i opracowały Niebieski Ład dla Europy w celu zachowania i lepszego wykorzystywania zasobów wodnych oraz odpowiedniego zajęcia się wyzwaniem dotyczącym tych zasobów. W tym kontekście utworzenie unijnego sektora alg stanowi ważny krok.

2. Uwagi ogólne

2.1. Dnia 15 listopada 2022 r. Komisja Europejska opublikowała wniosek „W kierunku silnego i zrównoważonego unijnego sektora alg”⁽¹⁾. W komunikacie zaproponowano, by wypracować nowe, zrównoważone sposoby żywienia szybko zwiększającej się ludności świata i zaopatrywania jej w zrównoważoną energię. Podkreślono też, że, aby zapewnić bezpieczeństwo dostaw surowców i energii, musimy wykorzystać potencjał alg jako odnawialnego źródła energii w Europie.

2.2. Komunikat Komisji Europejskiej jest logiczny i zgodny z szeregiem opublikowanych do tej pory dokumentów na ten temat, w których uznaje się znaczny potencjał gospodarczy oraz korzyści społeczne i środowiskowe wynikające z prowadzonej na szeroką skalę uprawy mikroalg i makroalg w UE. Wskazano też 23 działania mające na celu: udoskonalenie ram zarządzania i obowiązujących przepisów, poprawę warunków prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie uprawy alg, zwiększanie świadomości społecznej i akceptacji konsumentów dla alg i produktów na bazie alg oraz wyrównywanie różnic dotyczących wiedzy, badań i technologii.

2.3. W europejskich strategiach politycznych, zarówno w Europejskim Zielonym Ładzie⁽²⁾, jak i w strategii „Od pola do stołu”⁽³⁾, zwrócono uwagę na potencjał alg (wodorostów morskich) i innych produktów na bazie alg jako źródła białka do produkcji żywności i pasz o niskim śladzie węglowym. W komunikacie „Strategiczne wytyczne dotyczące bardziej zrównoważonej i konkurencyjnej akwakultury w UE na lata 2021–2030”⁽⁴⁾ podkreślono konieczność propagowania uprawy alg – zarówno makroalg (wodorostów morskich), jak i mikroalg – jako jednego ze sposobów wnoszenia wkładu w realizację szeregu celów Europejskiego Zielonego Ładu. W komunikacie w sprawie zrównoważonego obiegu węgla⁽⁵⁾ Komisja dostrzegła możliwości, jakie algi stwarzają dla gospodarki opartej na niebieskim dwutlenku węgla. W komunikacie w sprawie zrównoważonej niebieskiej gospodarki⁽⁶⁾ wspomniano również o potencjale alg w zakresie zapewnienia zrównoważonego systemu żywnościowego i światowego bezpieczeństwa żywnościowego.

2.4. Algi nie tylko są surowcem przyjaznym dla środowiska (a zatem ekologicznym), ale ich systemowe wykorzystywanie jest zgodne z fundamentalną zasadą maksymalnego ograniczenia ilości odpadów leżącą u podstaw niebieskiej gospodarki, co potencjalnie czyni je produktem zarówno niebieskim, jak i zielonym.

2.5. Uprawa alg wnosi wartość dodaną do prawie wszystkich elementów Europejskiego Zielonego Ładu:

- ochrona klimatu dzięki obniżeniu emisyjności,
- dostawy energii dzięki produkcji biogazu i biopaliw,
- osiągnięcie obiegu zamkniętego poprzez jej wkład w gospodarowanie odpadami i strategię „zero zanieczyszczeń”,
- promowanie zdrowego i przyjaznego dla środowiska systemu żywnościowego,
- ochrona i odbudowa ekosystemów i różnorodności biologicznej, a także rozwój usług środowiskowych,
- osiągnięcie celu „zero zanieczyszczeń”.

Nasilenie produkcji alg stwarza następujące konkretne możliwości⁽⁷⁾:

- zrównoważona produkcja żywności (w tym żywności dla niemowląt) lub suplementów diety (np. witamin lub karagenów), bez wykorzystywania gruntów ornych,
- wytwarzanie biogazu i biopaliw najnowszej generacji,
- wytwarzanie produktów kosmetycznych, produktów ochrony zdrowia (ekstrakty lecznicze, pigmenty, talasoterapia) i surowców przemysłowych (włókna celulozowe lub włókna pochodzenia biologicznego) o wysokiej wartości dodanej,

⁽¹⁾ „W kierunku silnego i zrównoważonego unijnego sektora alg”, COM(2022) 592 final, 15 listopada 2022 r.

⁽²⁾ „Europejski Zielony Ład”, COM(2019) 640 final, 11 grudnia 2019 r.

⁽³⁾ „Strategia „od pola do stołu» na rzecz sprawiedliwego, zdrowego i przyjaznego dla środowiska systemu żywnościowego”, COM(2020) 381 final, 20 maja 2020 r.

⁽⁴⁾ „Strategiczne wytyczne dotyczące bardziej zrównoważonej i konkurencyjnej akwakultury w UE na lata 2021–2030”, COM(2021) 236 final, 12 maja 2021 r.

⁽⁵⁾ „Zrównoważony obieg węgla”, COM(2021) 800 final, 15 grudnia 2021 r.

⁽⁶⁾ „Przekształcenie niebieskiej gospodarki UE na rzecz zrównoważonej przyszłości”, COM(2021) 240 final, 17 maja 2021 r.

⁽⁷⁾ Źródło i inne odniesienia: Babich et al., „Algae: Study of Edible and Biologically Active Fractions, Their Properties and Applications”, *Plants*, R. 11, nr 6, 780, 2022, <https://doi.org/10.3390/plants11060780>, a także Poonam Sharma, Nivedita Sharma, „Industrial and Biotechnological Applications of Algae: A Review”, *Journal of Advances in Plant Biology*, R. 1, nr 1, s. 1–25, 2017, DOI 10.14302/issn.2638-4469.japb-17-1534, <https://openaccesspub.org/article/530/japb-17-1534.pdf>.

- produkcja suplementów paszowych (poprawa wydajności lub jakości, zmniejszenie zapotrzebowania na śrutę sojową lub mączkę rybną),
- produkcja biostymulatorów dla upraw (polepszacze gleby, opryski dolistne),
- korzyści pod względem ochrony środowiska (oczyszczanie ścieków, pomiar czystości wody, uprawnienia do emisji dwutlenku węgla).

2.6. W komunikacie Komisja ogłosiła, że „[zbada potencjał] alg w UE i [określi spójne podejście obejmujące] ukierunkowane działania, które będzie wspierało proces upowszechniania regeneracyjnej uprawy i produkcji alg w całej UE, a także rozwijanie rynków alg wykorzystywanych w celach spożywczych oraz rynków alg wykorzystywanych w innych celach i włączanie ich w główny nurt działań”.

2.7. Nie tylko „regeneracyjn[a] upraw[a] i produkcj[a] alg” umożliwia przekształcanie energii słonecznej i składników odżywczych w biomasę roślinną i wspieranie odtwarzania ekosystemów, ale także „[u]prawa wodorostów morskich może zapewnić dostęp do wartościowych towarów i usług ekosystemowych, uwzględniając nowe siedliska dla ryb i wędrownych gatunków bezkręgowców”.

2.8. Morza i oceany są ogromnym, lecz dzisiaj praktycznie nieeksploatowanym zasobem – „stanowią źródło zaledwie 2 % żywności spożywanej przez ludzi, mimo że pokrywają ponad 70 % powierzchni Ziemi”. Jednocześnie eksploatacja środowiska wodnego może objąć nie tylko morza i oceany, ale również wody słodkie dotknięte eutrofizacją (czy to rzeki i jeziora, czy to stworzone przez człowieka zbiorniki wodne, kanały nawadniające itp.), wykorzystane wody lecznicze oraz ścieki.

2.9. Wykorzystanie alg pozwoliłoby skutecznie i trwale złagodzić problemy z dostępnością nawozów, składników pasz i energii spowodowane wojną Rosji przeciw Ukrainie⁽⁸⁾.

2.10. Popyt na algi ma ogromny potencjał wzrostu⁽⁹⁾: podczas gdy popyt na wodorosty morskie w Europie stanowił ok. 270 tys. ton w 2019 r., mogłyby wynieść 8 mln ton i osiągnąć wartość 9 mld EUR w 2030 r. Taki wzrost mógłby doprowadzić do stworzenia około 85 tys. miejsc pracy, do usuwania co roku tysięcy ton fosforu i azotu z europejskich mórz, do zmniejszenia emisji CO₂ o nawet 5,4 mln ton CO₂ rocznie i osłabienia presji na wykorzystanie gruntów. EKES stwierdza, że uprawa alg przedstawia teoretycznie jeszcze większy potencjał niż obecny popyt, a zatem jest w stanie sprostać rosnącemu zapotrzebowaniu.

3. Uwagi szczegółowe

3.1. Przeciętny Europejczyk, podobnie jak przedsiębiorstwa, postrzega algi na ogół negatywnie: kojarzą mu się z widokiem plaży zaatakowanej przez wodorosty morskie lub słodkowodnego jeziora, które zmienia kolor wskutek namnożenia się alg. Jednakże struktura fizyczna i tryb życia alg czynią je wyjątkowymi i użytecznymi organizmami.

3.2. Pojęcie „alg” określa w istocie grupę około 72 500 gatunków⁽¹⁰⁾ wodnych organizmów przeprowadzających fotosyntezę. Jedną piątą tych gatunków stanowią makroalgi, tj. duże wielokomórkowe algi, występujące zwykle w morzach, natomiast pozostała część to mikroalgi, które można również skutecznie uprawiać w sztucznych warunkach i które mają bardziej uniwersalne zastosowanie, lecz których produkcja jest droższa. W omawianej inicjatywie zadbano o rozsądną równowagę między makroalgami a mikroalgami, skoro na całym świecie produkuje się obecnie 36 mln ton makroalg i 0,05 mln ton mikroalg.

3.3. Komunikat otwiera przed europejskim sektorem produkcji alg ambitne, lecz realistyczne perspektywy. Analiza sektora alg, jego możliwości i ograniczeń jest w znacznej mierze ścisła, program wygląda spójnie, a środki wydają się na ogół konkretne oraz istotne dla rozwoju europejskiego sektora alg w najbliższej przyszłości. Niemniej pewne elementy wymagają doprecyzowania i wyjaśnienia. Należałoby zadbać o spójność wdrażania z innymi sektorami, takimi jak tradycyjny przemysł rolno-spożywczy czy sektor żywności pochodzenia morskiego (rybołówstwo i akwakultura zwierząt).

⁽⁸⁾ Konkluzje Rady Europejskiej z dn. 23–24 czerwca 2022 r.

⁽⁹⁾ Szacunki zaczerpnięto z badania przeprowadzonego przez koalicję Seaweed for Europe Hidden Champion of the Ocean: Seaweed as a Growth Engine for a Sustainable European Future.

⁽¹⁰⁾ W artykule „How many species of algae are there?” Michael D. Guiry szacuje liczbę gatunków alg na milion. Podana liczba 72 500 pochodzi z internetowej taksonomicznej bazy danych AlgaeBase. Zob. Guiry M.D., 2012, <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/27011267/>, DOI: 10.1111/j.1529-8817.2012.01222.x.

3.4. Obecnie produkcja alg jest zupełnie oddzielona od innych sektorów produkcji rolnej. Jest jednak ważne, aby produkcję alg nie traktować jako całkowicie odrębnego sektora, lecz włączyć go do istniejących łańcuchów wartości rolnych produktów spożywczych, pasz oraz surowców przemysłowych i energetycznych. EKES podkreśla potrzebę uregulowania produkcji alg i powiązanej z nią działalności w obrębie wspólnego systemu, w szczególności odnośnie do następujących aspektów:

- sektor elektrowni i sektor oczyszczania ścieków (skomplikowane metody oczyszczania ścieków, odzyskiwanie ciepła odpadowego i odzysk CO₂),
- integracja wytwórni biogazu rolniczego z produkcją lub wykorzystaniem alg (np. wykorzystanie gnojowicy, zmniejszenie zapotrzebowania na grunty rolne, wykorzystanie alg jako dodatkowego substratu do produkcji biogazu),
- częściowe zastąpienie zapotrzebowania na paszę białkową w hodowli zwierząt (powiązane badania w zakresie żywienia i dietyki),
- zrównoważone odtwarzanie dotkniętych eutrofizacją ekosystemów wód płynących.

3.5. Ponieważ mowa o słabo rozwiniętym nowym sektorze, należy zwrócić szczególną uwagę na pobudzenie jego rozwoju i rozpocząć proces normalizacji. Tym działaniom może towarzyszyć opracowanie zintegrowanej strategii w zakresie żywności pochodzenia morskiego i innych produktów spożywczych na bazie tej żywności, która to strategia obejmowałaby takie rodzaje działalności jak rybołówstwo, eksploatacja dzikiej fauny i flory i akwakultura zwierząt, a także uwzględniała – oprócz sektora spożywczego – kwestię biopaliw produkowanych na bazie alg. Uprawa wodorostów morskich może być również alternatywą dla rybaków, którzy borykają się ze spadkiem produkcji innych surowców i rosnącymi kosztami i mogą być zmuszeni do zmiany swojej tradycyjnej działalności. Takie zintegrowane podejście bynajmniej nie znajduje odzwierciedlenia w omawianym komunikacie.

3.6. Wiele środków przewidzianych w komunikacie koncentruje się głównie na uprawie alg w wodach głębinowych. Jest to zrozumiałe, zważywszy na obecne wskaźniki produkcji makro- i mikroalg oraz na okoliczność, że produkcja mikroalg jest dzisiaj słabo rozwinięta w Europie, jednakże cel dotyczący rozwoju powinien obejmować wszystkie rodzaje alg. Wodorosty morskie mogą być uprawiane w krajach posiadających wybrzeże morskie i wyspy, zazwyczaj w warunkach naturalnych, zależnie od gatunków i ich wykorzystania. Ponadto uprawa mikroalg, którą zazwyczaj prowadzi się na lądzie, ma również duże znaczenie, zwłaszcza w kontekście produkcji białka i tłuszczu, i nie należy o niej zapominać. Obejmuje ona mikro- i makroalgi słodkowodne oraz uprawy stosowane w ściekach, będące obiecującym źródłem biomasy przeznaczonej do wykorzystania jako surowiec biologiczny, a tym samym umożliwiające dywersyfikację struktury gospodarczej obszarów odizolowanych i wyludnionych, co przyczynia się do urzeczywistnienia długoterminowej wizji dla obszarów wiejskich UE ⁽¹⁾.

3.7. Jednymi z głównych znanych barier w produkcji, zwłaszcza w przypadku makroalg, zarówno na morzu, jak i na lądzie, są rozdrobnienie przepisów w zakresie alg i ich znaczne rozbieżności, nie tylko między państwami członkowskimi, lecz także między regionami tego samego kraju, lub nawet całkowity brak takich uregulowań, ponieważ wzory zezwoleń zostały opracowane na ogół z myślą o zwierzętach wodnych (rybach, skorupiakach, mięczakach i innych bezkręgowcach wodnych itp.). W formularzach stosowanych w procedurze udzielania zezwoleń bardzo często o algach się nie wspomina, wobec czego nie można nawet złożyć wniosku o zezwolenie na uprawę alg. EKES zaleca, aby sporządzono ogólnoeuropejski kompletny wykaz przepisów i procedur administracyjnych mających zastosowanie do każdego etapu uprawy alg i do każdej dziedziny ich wykorzystania (żywność, pasza, biopaliwa, kosmetyki, produkty farmaceutyczne itp.) i użyto go jako przykładu dla państw członkowskich w ramach rozwijania dobrych praktyk administracyjnych, tak aby stworzyć sprawiedliwe warunki konkurencji dla handlu w UE i poza nią.

3.8. Dla rozwoju prawdziwie europejskiego sektora alg spożywczych jest niezwykle ważne, aby zachęcano do włączenia gatunków lub grup alg do unijnego katalogu żywności. Wiele z obecnie uznanych gatunków pochodzi z państw trzecich (szczególnie z Azji), co może stanowić przeszkodę zwłaszcza dla mniejszych przedsiębiorstw i inwestorów pragnących uprawiać blisko powiązane lub podobne gatunki europejskie. Ponadto trzeba dokonać przeglądu części katalogu żywności odnoszących się do alg i zachęcać do włączenia nowych gatunków lub rodzin.

⁽¹⁾ COM(2021) 345, „Długoterminowa wizja dla obszarów wiejskich UE – W kierunku silniejszych, lepiej skomunikowanych, odpornych i zamożnych obszarów wiejskich do 2040 r.”, oraz Dz.U. C 290 z 29.7.2022, s. 137.

3.9. Biorąc pod uwagę silną niechęć społeczeństwa do alg – bezpodstawną i wynikającą z braku wiedzy o nich – należy na wszystkich szczeblach administracji krzewić wiedzę i świadomość na temat tego nowego przemysłu, a także promować jego integrację i systematyzację, co powinno znaleźć odzwierciedlenie w proponowanych środkach. Można by przewidzieć następujące kroki:

- reprezentatywne ankiety na szczeblu krajowym wśród opinii publicznej społeczeństwa i przedsiębiorstw, oparte na jednorodnych pytaniach i metodyce,
- opracowanie na tej podstawie planów działania dla poszczególnych krajów, mających na celu zmianę postaw,
- tworzenie organizacji branżowych.

3.10. Przemysł alg jest nowym sektorem w Europie, w związku z czym istnieją znaczne braki stosownych umiejętności technicznych, technologii i innowacji. Luki w wiedzy zostały w dużej mierze zidentyfikowane, należy je jednak wyeliminować za pomocą ambitnego programu finansowania badań naukowych w perspektywie krótko- i średnioterminowej. W tym względzie badania, zarówno podstawowe (strategiczne), jak i stosowane, mają kapitalne znaczenie na wszystkich poziomach produkcji alg:

- priorytetowe wsparcie dla badań podstawowych: dotyczących głównie technologii upraw (w przypadku mikroalg), wydajności plonów oraz badań nad gamą gatunków w wodach morskich w poszczególnych krajach (w przypadku makroalg), jak również potencjału wykorzystania odnośnie do wszystkich gatunków alg,
- ulepszenie otoczenia rynkowego, jeśli chodzi o badania stosowane o wysokiej wartości dodanej (produkty farmaceutyczne, kosmetyki, nawozy dolistne, środki spożywcze).

3.11. Niezawodną jakość (skład gatunkowy) i wysokie plony alg można w Europie uzyskać jedynie w systemach zamkniętych lub półzamkniętych, wymagających czystego materiału rozmnożeniowego, którego produkcja nie jest rentowna w systemach przemysłowych. W związku z tym konieczne jest utworzenie wystarczającej liczby banków materiału rozmnożeniowego alg, finansowanie ich działalności oraz zapewnienie dostępności tych surowców w rozsądnych cenach dla producentów alg i na potrzeby projektów badawczo-rozwojowych.

3.12. Sektor alg ma znaczny potencjał w zakresie tworzenia miejsc pracy, które powinny być dobrze opłacane i zapewniać godne warunki pracy. Powinien zwłaszcza móc skorzystać z możliwości budowania kompetencji niezbędnych do stworzenia Niebieskiego Ładu UE. Ważne są inwestycje w szkolenia. Bariery wejścia do sektora alg nie powinny uniemożliwiać podejmowania tego rodzaju działalności małym i średnim przedsiębiorstwom. EKES aprobeuje, że tworzy się łańcuchy produktów z wodorostów morskich pozwalające zapobiec nieuczciwym praktykom.

3.13. Dla trwałego rozwoju sektora alg niezbędna jest poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej. Należy starannie przeanalizować ekonomiczne aspekty produkcji i potencjalnych zastosowań oraz sposoby, w jakie można te aspekty ulepszyć. Na przykład działanie nr 7 dotyczy propagowania odchodzenia od pasz pozyskiwanych z ryb na rzecz pasz pozyskiwanych z alg (w akwakulturze). W paszy dla ryb prawie wszystkie składniki pozyskiwane z ryb można łatwo zastąpić składnikami na bazie alg (białko, kwasy tłuszczowe itp.), jednak produkcja tych składników jest dużo kosztowniejsza niż mające podobne właściwości produkty pozyskiwane z ryb lub soi. Jako że pasza stanowi jeden z głównych kosztów produkcji dla hodowców ryb, których marże zysku są zazwyczaj niskie, pasza na bazie alg po prostu nie wchodzi w grę z perspektywy ekonomicznej. Trzeba zatem przewidzieć środki mające na celu zmniejszenie kosztów produkcji składników pozyskiwanych z alg, nie wprowadzając jednak surowszych wymogów w zakresie monitorowania i normalizacji odnośnie do alg niż w przypadku innych produktów rolnych. Wszyscy producenci (składników) żywności powinni być traktowani na tych samych zasadach, aby można było zapewnić równe warunki działania na rynku. Jeżeli pojawiają się dowody, że składniki na bazie alg są bardziej zrównoważone, ich stosowanie można by połączyć z certyfikacją środowiskową (oznakowanie ekologiczne), co może skłonić konsumentów do zaakceptowania wyższej ceny za bardziej ekologiczny produkt.

Bruksela, 27 kwietnia 2023 r.

Oliver RÖPKE
Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego